

UTRIKESUTSKOTTETS BETÄNKANDE 5/2005 rd

Regeringens proposition om godkännande av överenskommelsen med Republiken Moçambique om främjande av och ömsesidigt skydd för investeringar samt med förslag till lag om sättande i kraft av de bestämmelser i överenskommelsen som hör till området för lagstiftningen

INLEDNING

Remiss

Riksdagen remitterade den 3 maj 2005 en proposition om godkännande av överenskommelsen med Republiken Moçambique om främjande av och ömsesidigt skydd för investeringar samt med förslag till lag om sättande i kraft av de bestämmelser i överenskommelsen som hör till

området för lagstiftningen (RP 51/2005 rd) till utrikesutskottet för beredning.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- enhetschef Jukka Nystén och handelsråd Kimmo Sinivuori, utrikesministeriet.

PROPOSITIONEN

I propositionen föreslås att Riksdagen godkänner den med republiken Moçambique den 3 september 2004 undertecknade överenskommelsen om främjande av och ömsesidigt skydd för investeringar samt ett förslag till ikraftträdandelag. Genom överenskommelsen vill man garantera gynnsamma villkor för investeringar som görs i det ena avtalsslutande landet av den andra avtalsslutande partens medborgare och företag samt erkänna behovet av att skydda investeringarna.

Överenskommelsen träder i kraft 30 dagar efter den dag då de avtalsslutande parterna har meddelat varandra att de konstitutionella villkoren för ikraftträdandet har uppfyllts. I propositionen ingår ett förslag till lag om sättande i kraft av vissa till området för lagstiftningen hörande bestämmelser i överenskommelsen.

Den föreslagna lagen avses träda i kraft vid en tidpunkt som bestäms genom förordning av republikens president samtidigt som överenskommelsen träder i kraft.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Motivering

Med hänvisning till propositionen och övrig utredning finner utskottet förslaget behövligt och ändamålsenligt. Utskottet tillstyrker lagförslaget utan ändringar.

Genom ett bilateralt avtal som främjar och skyddar investeringar strävar Finland efter att trygga företagens och industrins allmänna verksamhetsförutsättningar. Avsikten med överenskommelsen om skydd för investeringar är att skydda investeringar mot politiska risker och att göra investeringsmiljön mer förutsägbar och på så sätt sänka tröskeln för företag att göra investeringar. Enligt en utredning som utskottet tagit del av avviker den aktuella överenskommelsen inte i sak från den modellöverenskommelse för investeringar som används i Finland. Utskottet anser det viktigt att man med hjälp av ekonomiskt samarbete också främjar en politisk dialog med Moçambique i syfte att arbeta för de mänskliga rättigheterna. Därför noterar utskottet med tillfredsställelse att överenskommelsens inledning innehåller hänvisningar till rättigheter i arbetslivet. Utskottet anser det viktigt att överenskommelsen också innehåller ett miljörelaterat uttalande med tanke på miljöproblemen i Moçambique. Moçambique är ett av världens fattigaste länder och dess ekonomi är synnerligen beroende av bistånd från utlandet. Den ekonomiska tillväxten år 2003 uppgick till 7,1 procent och man beräknar att tillväxten kommer att hållas kring 7—8 procent fram till år 2006. Hiv/aids utgör ett stort problem i relation till landets utveckling och säkerhet. Av Moçambiques befolkning på cirka 19 miljoner lider uppskattningsvis 1,55 miljoner av hiv/aids — mer än hälften av dem är kvinnor. Antalet nya fall uppskattas i år uppgå till cirka 225 000. Årligen dör över 110 000 människor i aids. De till hiv/aids relaterade ekonomiska och sociala problemen håller på att öka — till exempel antalet barn som blivit

föräldralösa på grund av aids håller på att öka vilket försvagar deras ställning.

Finland har långvariga samarbetsrelationer med Moçambique. Enligt en utredning bedriver Moçambique en relativt framgångsrik politik i fråga om att minska på fattigdomen, och landet kanaliserar sina egna resurser och erhållet bistånd i detta syfte. Moçambiques regering och femton biståndsgivare som beviljar landet budgetbistånd, Finland inräknat, diskuterar kontinuerligt inom ramen för budgetsamarbetet genomförandet av strategin och strategins viktigaste utmaningar. I enlighet med sitt utvecklingspolitiska program inriktar Finland huvuddelen av sitt bistånd på allmänt budgetbistånd samt på tre centrala sektorer: hälsa, utbildning och utveckling av landsbygden. Utskottet finner det angeläget att Finland också bistår arbetet inom socialsektorn särskilt i fråga om att lindra problem relaterade till hiv/aids.

Handeln mellan Finland och Moçambique är anspråkslös — på en årsnivå av cirka 2,3 miljoner euro. Handeln har nästan uteslutande bestått av export i anslutning till leveranser inom Finlands biståndsprojekt, och importen från Moçambique har legat på en nivå av endast 5 000 euro. Inga finländska företag har hittills etablerat sig i Moçambique. I landet finns eller har funnits finländska företag i konsult-, vattenteknik-, elektronik-, pappers-, sjukhusmateriel-, kemikalie- och teknologibranschen.

Den ekonomiska tillväxten i Moçambique har bottnat i de stora investeringsprojekt som finansierats och genomförts med stöd av Världsbanken och privat kapital, och som koncentrerats till Maputo-regionen och i mindre utsträckning också till de ekonomiska regionerna Beira och Nacala. En hållbar ekonomisk tillväxt förutsätter en högre nivå på privata investeringar och att man stimulerar verksamheten inom små och medelstora företag. Utskottet hoppas att överenskommelsen kan öka de finländska företagens intresse för Moçambique.

Förslag till beslut

Med stöd av det ovan anförda föreslår utrikesutskottet

att riksdagen godkänner den i Maputo den 3 september 2004 mellan Republiken Finlands regering och Republiken

Moçambiques regering ingångna överenskommelsen om främjande av och ömsesidigt skydd för investeringar och

att lagförslaget godkänns utan ändringar.

Helsingfors den 31 maj 2005

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Liisa Jaakonsaari /sd
medl. Ulla Anttila /gröna
Eva Biaudet /sv
Antero Kekkonen /sd
Katri Komi /cent
Petri Neittaanmäki /cent

Kalevi Olin /sd
Aila Paloniemi /cent
Maija Perho /saml
Jari Vilén /saml
Ben Zyskowicz /saml
ers. Esko-Juhani Tennilä /vänst.

Sekreterare var

utskottsråd Raili Lahnalampi.